

*Л. Ю. Минакова, А. С. Потапова,
Томский государственный университет, г. Томск, Россия*

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ ПРИ ОБУЧЕНИИ ИНОЯЗЫЧНОМУ ОБЩЕНИЮ

У статті обґрунтовується необхідність використання проектної діяльності за допомогою освітньої платформи MOODLE як ефективного способу підвищення мотивації студентів до вивчення іноземної мови в області професійної комунікації. Крім того, автор аналізує послідовність і принципи реалізації проектів студентів технічних спеціальностей за допомогою інформаційних та комунікаційних технологій. Проектна робота представлена в якості активного методу навчання.

Ключові слова: проектна робота, проектна діяльність, навчальна платформа MOODLE, ІМ в професійній комунікації, ІКТ.

В статье обосновывается необходимость использования проектной деятельности с помощью образовательной платформы MOODLE, как эффективного способа повышения мотивации обучающихся к изучению иностранного языка в области профессиональной коммуникации; прилагается последовательность и принципы реализации проектов студентов технических специальностей посредством информационных и коммуникационных технологий. Проектная работа представлена в качестве метода активного обучения.

Ключевые слова: проектная работа, проектная деятельность, образовательная платформа MOODLE, ИЯ в профессиональной коммуникации, ИКТ.

The article deals with the necessity to use MOODLE education platform as an effective way of increase of motivation among the students towards foreign language learning in the sphere of professional communication. In addition, the author analyzes the consequence and principles of project implementation completed by the students of technical departments using informational and communicative technologies. Project work is presented as a method of active teaching.

Key words: project work, project activity, MOODLE education platform, FL in professional communication, ICT.

Современные стандарты высшего профессионального образования нацелены на реализацию обучения со значительным смещением акцентов в сторону самостоятельной работы студентов, что является достаточно сложным процессом в плане его организации и контроля над исполнением соответствующих заданий. В связи с этим возникает необходимость поиска современных средств и методик для организации учебного процесса в плане разработки и реализации заданий, связанных с самостоятельной работой студентов.

Обучение иностранному языку студентов нелингвистических направлений подготовки тесно связано с их будущей профессиональной деятельностью. В контексте современной ситуации, языковая подготовка высшего профессионального образования должна, как отмечает в своих работах В.В. Сафонова, «обеспечивать развитие у обучающихся способностей, позволяющих использовать иностранный язык как инструмент общения в диалоге культур и цивилизаций» [4]. Перед преподавателем иностранного языка стоит задача формирования коммуникативной компетенции студентов с учетом развития навыков общения в профессиональной области, становления профессионального тезауруса. Учитывая небольшое количество часов учебного плана на проведение аудиторных занятий, решение проблемы видится в разработке и внедрении программ, составлении учебных пособий, содержащих комплекс заданий, направленных на организацию самостоятельной работы студентов. Существенную роль в этом процессе играют современные информационные технологии, которые позволяют создавать электронные варианты учебных заданий с соответствующими вопросами по поиску и анализу аутентичных материалов профессиональной направленности, а также по выполнению проверочных тестов, оцениваемых преподавателем на основании разработанных и заложенных в программе критериев. Это с одной стороны позволяет преподавателю отслеживать результаты обучения студентов практически в постоянном режиме, а с другой стороны формируют у студентов умения самостоятельного изучения иностранного языка при работе с аутентичными текстами, аудио и видео материалами.

Одной из форм представления результатов самостоятельной работы студентов, организованной в рамках заданий электронного пособия, являются профессионально направленные проекты, которые могут выполняться как индивидуально, так и в группе через дистанционное общение. Для определения содержательной стороны проектов необходимо ознакомиться с программой подготовки специалиста и представлять те ситуации общения, с которыми студенты могут иметь дело в процессе реализации своей профессиональной деятельности. По мнению Е.Н. Солововой это означает, что преподаватель иностранного языка должен быть компетентным в вопросах профессиональной подготовки студентов [5].

По определению Е.С. Полат использование метода профессионально ориентированных проектов основано на принципах проблемности, интегративности, творческой самоактуализации, сотрудничества, личной заинтересованности и комплексной мотивации [2]. Методические принципы реализации проектной деятельности оказывают существенное влияние на формирование таких компетенций обучающихся, как умение ставить и решать проблемы (реализация принципа проблемности), навыки решения проблем при работе в коллективе (реализация принципа сотрудничества), повышает заинтересованность в обучении, поскольку опирается на профессионально значимый материал (реализация принципов интегративности и личной заинтересованности), развивает умения самостоятельной работы с аутентичным материалом профессиональной направленности, осознанного подхода к осуществлению коммуникации (реализация принципов комплексной мотивации и творческой самоактуализации), а также способствует формированию иноязычной коммуникативной компетенции как основы осуществления иноязычного профессионального общения.

Выбор метода профессионально ориентированных проектов как одного из наиболее эффективных путей организации самостоятельной работы студентов обусловлен тем, что данная технология обучения может быть применена на любой ступени образовательного процесса, по любой теме, проблеме. Это обстоятельство крайне важно, учитывая тот факт, что в учебной группе студентов неязыковых факультетов могут быть обучающиеся с разным уровнем владения иностранным языком. В этом случае преподаватель должен тщательно продумать формат проведения исследовательской деятельности в форме проекта, подобрать необходимый материал, четко определить учебные задачи, а в процессе выполнения проекта отследить деятельность каждого студента на всех этапах работы.

Основные требования к использованию метода проектов сформулированы Е.С. Полат [2] и характеризуются: наличием значимой в исследовательском, творческом плане проблемы/задачи, требующей интегрированного знания, ис-

следователського пошука для її рішення; практичної, теоретичної, пізнавальної значимістю передбачуваних результатів; самостійністю діяльності навчаючихся; структурованістю змістової частини проекту (з вказанням етапних результатів); використанням дослідницьких методів, передбачуваних певну послідовність дій. Метод професійно орієнтованих проектів може розглядатися як засіб для оцінювання самостійної роботи студентів по наступним причинам:

- 1) діяльність в межах дослідницького проекту сприяє формуванню лінгвістичної компетенції, ідеє процес оволодіння професійною термінологією; оформлення результатів проекту вимагає від студентів адекватності і логічності викладу фактів з використанням різних опорних лексических і синтаксических конструкцій;
- 2) реалізація самостійної роботи розвиває соціальну, соціолінгвістичну і соціокультурну компетенції в процесі спілкування при реалізації комунікативних намірів з урахуванням цілі і ситуації спілкування при семантичній правильності і контекстуальності висловлювань, вибору мовних засобів для реалізації комунікації;
- 3) актуальність широких контактів з членами групи, знайомство з різними точками зору на одну проблему формує загальнокультурні компетенції, готує студентів до толерантності в спілкуванні;
- 4) при реалізації методу професійно орієнтованих проектів зростає значимість розвитку інструментальних і загальнонавчальних компетенцій.

Слідом за тим, робота з професійно орієнтованими проектами дозволяє ефективно навчати іноземній професійній комунікації студентів неязыкових факультетів і допомагає в організації їх самостійної роботи через систему електронного навчання. Одним із засобів впровадження професійно орієнтованих проектів в навчальний процес по іноземній мові є система Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment), яка активно впроваджується в освітні програми в Національному дослідницькому Томському державному університеті. Завдяки цій системі ідеє створення віртуального, дисциплінарного кабінету, що включає в себе наступні моменти: для студента – комфортний режим навчання, відсутність необхідності пересування, заповнення прогалин по дисципліні, для викладача – активізацію пізнавальної діяльності, розкриття творчого потенціалу особистості.

Виконання проектної роботи в системі Moodle проводиться по наступним чотирьом етапам:

1. Вибір теми, – використання вебінару як мозгового штурму для визначення найбільш цікавої теми для дослідження, надання іноземних тем проектних робіт і інформацію про них.
2. Планування, структурування і обговорення вибраного проекту, – web-квест і web-сёрфінг, що складається з посилань і завдань, складених викладачем заздалегідь; перегляд аудіо-, відеоматеріалу згідно тематики проекту на іноземній мові.
3. Самостійна робота над проектом, – збір інформації, критична переробка, компіляція.

На третьому етапі доцільно впровадити в роботу над проектом інтерактивні тести, спрямовані на перевірку формування у студентів готовності до сприйняття граматических і лексических структур, найбільш використовуваних в науково-популярній літературі. Також на цьому етапі раціонально використовувати гіперпосилання, що дозволяють навчаючимся виходити на зовнішні ресурси і виконувати on-line вправи на перефразування і компіляцію прочитаного матеріалу до вторинного тексту. Така організація самостійної роботи підвищує мотивацію студентів до вивчення іноземної мови в сфері професійної комунікації [3].

Крім удосконалення мовних умінь і навичок, реалізація проектної діяльності в системі Moodle пов'язана з «можливістю формування професійної компетенції навчаючихся через організацію мережевого взаємодіяння між учасниками освітнього процесу, використання мережевих тестів для контролю і самоконтролю успішності навчаючихся, використання інформаційно-справочних ресурсів» [1].

4. Захист проектів проводиться з використанням вебінару, запросивши заздалегідь студентів, викладачів для прослухання і оцінювання отриманого результату.

Таким чином, проектна діяльність, реалізуєма через інформатизоване простір в лінгвістичному освітньому процесі, робить навчальний процес більш мобільним і інтерактивним (можливість виконання проекту в будь-яке зручне час і в будь-якому зручному місці), глобальним (взаємодіяння з людьми різних культур), незалежним (навчання без фізического присутствия викладача). Подібний дистанційний спосіб взаємодіяння є прикладом сумісного навчання, де викладач керує навчальним процесом, ходом проектної діяльності навчаючихся, здійснює online-консультації, а розроблений методический матеріал (урок, глосарій, ресурси і т.д.) є чудовим помічником для створення проектної роботи. Самостійна робота студентів, організована подібним чином, формує і активізує когнітивні здібності навчаючихся, орієнтує студентів на самостійне навчання, дозволяє їм оцінити свої слабкі і сильні сторони в плані оволодіння знаннями іноземної мови. Важливо усвідомити, що «технологіческі зміни змінюють методи реалізації навчання і доступу до знань» кращому, а не гіршому [6].

В даний час використання системи Moodle для організації самостійної роботи студентів за допомогою використання професійно орієнтованих проектів має велику перспективу для подальшого використання і розвитку як інноваційної педагогіческої технології. Електронні курси, сформовані за стандартизованими елементами професійно орієнтованих освітніх засобів, можуть стати основним напрямком розвитку сучасних тенденцій в методіці викладання іноземних мов.

Література:

1. Евстигнеев М. Н. Компетентність вчителя іноземної мови в області використання інформаційно-комунікаційних технологій / М. Н. Евстигнеев // Іноземні мови в школі. – 2011. – № 9. – С. 4–5.
2. Полат Е. С. Нові педагогіческі і інформаційні технології в системі освіти: [навч. посібник для пед. вузів і систем підвищення кваліфікації пед. кадрів] / Е.С. Полат [і др.] / під ред. Е. С. Полат. – Москва, 2003. – 270 с.
3. Розанова Яна Вікторівна. Сибірський педагогіческий журнал. – № 6 / 2013, – С. 144–147.
4. Сафонова В. В. Комунікативна компетенція: сучасні підходи до багаторівневого опису в методических цілях / В. В. Сафонова / Серія: О чому сперяються в мовній педагогіці. – М.: Єврошкола, 2004. – 240 с.
5. Соловова Е. Н. Англійська мова для спеціальних цілей: чому вчити, коли починати, як перевірити? / Е. Н. Соловова // Англійська для філологів. Проблеми ESP: зб. науч. статей. – Воронеж: изд-во «Истоки», 2008. – С. 5–13.
6. Хортон У. Електронне навчання: інструменти і технології / У. Хортон, К. Хортон / пер. з англ. – М.: Кудіц-образ, 2005. – 640 с.